

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1

บทนำ

หัวข้อเนื้อเรื่อง

1. พัฒนาการและแนวทางการศึกษาไทยศึกษา
2. แนวคิดและมโนทัศน์ในการศึกษาไทยคดีศึกษา
3. แนวทางการศึกษาไทยศึกษา
4. ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวและบริการ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักศึกษาเข้าใจและสามารถอธิบายถึงพัฒนาการและที่มา ตลอดจนแนวคิดการศึกษาไทยศึกษาได้
2. นักศึกษาสามารถอธิบายถึงแนวทางในการศึกษาไทยศึกษาในอดีตและปัจจุบันได้
3. นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และอธิบายถึงขอบเขตการศึกษาเนื้อหาไทยศึกษาได้
4. นักศึกษาสามารถอภิปรายวัฒนธรรมในขอบข่ายไทยศึกษาได้อย่างน้อย 1 หัวข้อพอสังเขป

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ทำแบบทดสอบหลังการเรียนการสอน
2. ทำแบบทดสอบท้ายบทประจำบทที่ 1
3. บรรยายเนื้อหาข้อมูลผ่านโปรแกรม MS PowerPoint
4. บรรยายข้อมูลผ่านวิดีโอทัศน์

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนบทที่ 1
2. โปรแกรมนำเสนอ MS PowerPoint
3. วิดีทัศน์โดยโปรแกรมทางอินเทอร์เน็ต
4. เอกสารบทความที่สอดคล้องกับรายวิชาเพื่อการอภิปรายและวิเคราะห์

การวัดผลและประเมินผล

1. ประเมินจากแบบทดสอบหลังการเรียนการสอน
2. ประเมินจากการแบบทดสอบท้ายบท

3. ประเมินจากการอภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูล
4. ประเมินจากการสอบกลางภาค

บทที่ 1

บทนำ

ไทยศึกษาเป็นการศึกษาความเป็นไทยซึ่งแบ่งการศึกษาได้ 2 ด้านกล่าวคือ การศึกษาในเชิงลึกตามความเป็นไทยที่ปรากฏในงานศึกษาด้านวัฒนธรรมทางภาษาและวัฒนธรรมศิลปะกับการศึกษาที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยจะมีความเชื่อมโยงในสาระสำคัญซึ่งกันและกัน นอกเหนือจากการศึกษาที่จะเน้นในคุณค่าด้านสาระสำคัญตามศาสตร์ในหลักวิชาการแล้ว การศึกษาในเรื่องนี้สามารถนำไปศึกษาเพื่อการอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรม (Value added in Culture) และมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจ (Value added in Economic) ทั้งนี้โดยการนำความโดดเด่นในความเป็นไทยไปขยายผลด้านวิชาชีพโดยที่องค์ความรู้ของความเป็นไทยยังคงปรากฏเป็นหลักวิชาการพร้อมทั้งประยุกต์เพื่อการนำไปใช้ในสังคมยุคปัจจุบัน คุณค่าของความเป็นไทยได้เชื่อมโยงกับการนำไปใช้เพื่อการท่องเที่ยวและการบริการโดยที่องค์ความรู้ความเป็นไทยยังคงอยู่มิได้สูญเสียคุณค่า หากแต่ได้นำมาประยุกต์ใช้กับวิชาชีพในสังคมปัจจุบันซึ่งสาขาการจัดการโรงแรมและธุรกิจที่พักและสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการพัก ตลอดจนในหลายๆสาขาวิชาที่ได้รับองค์ความรู้ของไทยศึกษาและนำไปใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพต่างๆ ตลอดจนส่งผลดีในด้านการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นไทยสืบเนื่อง

1. พัฒนาการและแนวทางการศึกษาไทยศึกษา

ความสำคัญในการศึกษาด้านไทยศึกษาอย่างสังเขป การศึกษาดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ความเป็นไทยในอดีตที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ไทยกับการพัฒนาความเป็นไทยสู่ความเป็นปัจจุบันโดยที่คุณค่าความเป็นไทยยังคงปรากฏในตนเอง ในเรื่องนี้ได้ปรากฏในหนังสือสาส์นสมเด็จพระนรินทรปิณฑิตในสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายการศึกษาความเป็นไทยกับสมเด็จกรมพระยานครศรีธรรมราชในโอกาสที่พระองค์เสด็จไปตรวจราชการตามหัวเมืองต่างๆ นอกจากนี้ยังเคยมีการศึกษาเชิงความเห็นที่เคยปรากฏในการวิพากษ์สังคมไทยอย่างงานเขียนของ ก.ศร.กุกลาบ เทียนวรรณในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเขียนความเห็นเกี่ยวกับการวิพากษ์สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสียดสีชนชั้นสูงหรือการออกหนังสือพิมพ์ชื่อ “สยามประเภท” โดยใช้สร้อยว่า “สุนทรโวาท” (ภาพที่ 1.1) ที่พิมพ์เกี่ยวกับเกร็ดประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั้งจริงบ้างเท็จบ้าง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534 : 7-9) จากการศึกษาความเป็นไทยในสังคมและวัฒนธรรมไทยตั้งแต่เริ่มแรกได้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในลักษณะความเห็นเชิงวิพากษ์แต่ยังมีได้เด่นชัดจนกระทั่งถึงยุคแห่งการศึกษาและวิจัยอย่างเป็นทางการได้เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2511 จึงเกิดศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทยขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กองบัญชาการ

ภาพที่ 1.3 พระตำหนักสายสุธานภดล ปัจจุบันใช้เป็น ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ที่มา : MRG Online, จากเว็บไซต์ <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9510000115871&Html=1&TabID=2&>, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2560.

นอกจากการศึกษาความเป็นไทยในประเทศไทยแล้ว การศึกษาดังกล่าวยังได้รับความสนใจของต่างประเทศอีกด้วยซึ่งในการศึกษาเรื่องไทยของต่างประเทศอาจสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยศึกษาได้ดังนี้ คือ สังคมและวัฒนธรรม ภาษา มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ ซึ่งแต่ละสถาบันหรือมหาวิทยาลัยเน้นไปตามแต่ละแง่มุมที่สนใจคล้ายกับการศึกษาด้านไทยศึกษาของประเทศไทย ดังนั้นจึงทำให้แนวคิดในการศึกษาไทยศึกษาค่อนข้างที่จะมีความหลากหลายเกิดขึ้น

การศึกษาคือความเป็นไทยดังที่กล่าวข้างต้นเป็นที่มาของการศึกษาวิชาไทยศึกษาในปัจจุบันซึ่งนอกจากองค์ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมในความเป็นไทยแล้วนั้นยังคงต้องศึกษาองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยจากรุ่นสู่รุ่นอย่างสืบเนื่องหรืออาจไม่ทราบถึงที่มาที่เกิดขึ้นแต่ได้รับการยอมรับจากสังคมไทย ยอมรับที่จะปฏิบัติและยึดถือตลอดจนสืบทอดมาจนปัจจุบันด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ มุขปาฐะ การเรียนรู้ การอบรมสั่งสอน การฝึกฝนด้วยตนเอง เป็นต้น โดยกำหนดขอบเขตไทยศึกษาได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน กล่าวคือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนในชุมชน ในสังคมไทยและนอกประเทศอีกด้วย รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ดีอันเกิดจากการสั่งสอนจากบรรพบุรุษ ตลอดจนกฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติหรือข้อห้าม การแสดงออกทางประเพณี พิธีกรรมและกิจกรรมต่างๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

- 2.1 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ คือ ลักษณะทางภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทัศนียภาพต่างๆ ภูเขา หนอง ทะเล และทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดที่อยู่รอบตัวเรา

- 2.2 สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมประดิษฐ์หรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สร้างขึ้นโดยกลวิธีใหม่ตามความเหมาะสมของสังคม